

НАПРЯМОК 6. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

**Макаренко А.В.,
доцент кафедри теорії та історії права
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»**

МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ КОНЦЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Універсальні ідеї та успішні дії в епоху глобалізації мають ґрунтуватися на чіткому розумінні основ стратегії та дієвих механізмів, необхідних для відвернення загроз сучасному світу.

Під глобальною безпекою розуміємо вид безпеки для всього людства, тобто захист від загроз, викликів, небезпек, що породжують глобальні проблеми безпеки [5].

Сучасна стратегія міжнародної безпеки має вирішувати глобальні проблеми уважно та послідовно, приділяючи належну увагу зваженому балансу у своїй діяльності. Сьогодні все більшого значення набувають економічні та інформаційні аспекти забезпечення безпеки. Економічні кризи в умовах глобалізації світового господарства в лічені години дестабілізують економіку.

До складових глобальної безпеки доцільно віднести економічну безпеку – стан національної економіки, за якого зберігається економічна стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і задовольняються потреби та економічні інтереси особи, суспільства, держави [5].

Економічна безпека є важливою складовою і національної безпеки, від якої залежить стан захищеності державної влади, суверенітет держави, її територіальна цілісність та обороноздатність, економічна стабільність громадян.

Для держави важливо розробити та мати в активі ефективні механізми забезпечення її економічної безпеки. У тому числі різноманітні форми партнерства у сфері безпеки, чи – то на основі спільних цінностей або традиції, чи – то взаємної вигоди [6].

Національна стратегія безпеки для вирішення економічних проблем вимагає створення стратегічної концепції та теорії, набору інтегрованих стратегій для врегулювання кожної з загроз окремо, координованого набору політичних підходів для втілення кожного компоненту стратегії, а також впорядкованого плану дій, що логічно розгортатиметься з плином часу [3].

Така стратегія має бути прив'язана до вихідних положень, бо в швидкоплинному світі глобалізації головне завдання полягає в тому, щоб спрямовувати процес змін, а не намагатись його зупинити. Ця стратегія вимагає визначеного напрямку та окреслених цілей – не обов'язково чіткого плану кінцевого успіху, а, скоріше, гнучкого уявлення про те, як можна

впоратись з сучасними небезпеками та втілити план, який би в перспективі сприяв глобальній стабільності та одночасно запобігав значному погіршенню ситуації, зокрема, в окремих регіонах світу. Таке бачення має зосереджуватися на цілях, які є досяжними в практичному плані для того, щоб гарантувати, - пріоритети розставлені правильно, а ресурси розміщені доцільно [4].

Вважаємо за доцільне віднести концесійну діяльність до варіантів захисту національних економічних інтересів держави. Концесія – форма здійснення державно-приватного партнерства, що передбачає надання концесієдавцем концесіонеру права на створення та/або будівництво (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт та технічне переоснащення), та/або управління (користування, експлуатацію, технічне обслуговування) об'єктом концесії, та/або надання суспільно значущих послуг у порядку та на умовах, визначених концесійним договором, а також передбачає передачу концесіонеру переважної частини операційного ризику, що охоплює ризик попиту та/або ризик пропозиції [2].

Пропонуємо наступні механізми захисту концесійної діяльності в умовах глобальної безпеки, зокрема прав концесієдавців та концесіонерів:

- нормативний: продовження гармонізації законодавства України до міжнародних стандартів регулювання відносин у сфері концесійної діяльності; тлумачення окремих аспектів концесійної діяльності, уповноваженими на те органами;

- інституційний: членство у міжнародних економічних організаціях та гарантії дотримання економічного суверенітету нашої держави;

- інформаційний: створення єдиної та прозорої бази об'єктів концесії для залучення інвесторів резидентів та нерезидентів; ведення єдиної бази договорів концесії; ведення переліку концесіонерів з метою уникнення застосування корупційних схем;

- судовий: захист прав учасників концесійної діяльності в національних та міжнародних судах;

- соціальний: впровадження контролю з боку суспільства та застосування соціальної відповідальності за порушення концесійно-договірних відносин, метою якої є збалансування соціальних потреб споживачів товарів, робіт і послуг, соціальних зобов'язань органів державної влади, а в передбачених законодавством випадках – органів місцевого самоврядування, з урахуванням результативності функціонування суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на основі концесійних договорів.

Важливим моментом у сфері концесійної діяльності є залучення інвестицій. Відповідно до Закону, концесіонерами можуть бути лише юридичні особи — резиденти України, а іноземні компанії мають право брати участь у концесійному конкурсі. А для того, щоб укласти договір концесії, повинні створити представництво в Україні [1].

Лише за умови існування динамічно-стабільної економічної системи можливо уникнути руйнівних тотальних конфліктів та одночасно забезпечити умови для гнучкого вирішення протиріч в її рамках.

Впровадження ефективних механізмів та моделей світової та державної політики економічної безпеки держави в умовах глобалізаційних змін і викликів передбачає чітке формулювання основної стратегічної мети, державних імперативів взаємоузгоджених заходів захисту міжнародних та національних економічних інтересів, протистояння або нівелювання загроз глобального, зовнішньо- та внутрішньоекономічного характеру.

Основним завданням для всіх країн є забезпечення сталого розвитку їх національних економік у процесі глобальної взаємодії; функціонування її усього господарського комплексу, коли одночасно забезпечуються задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб населення; гарантується раціональне та екологічно безпечне ведення господарства й високоефективне використання природних ресурсів; підтримуються сприятливі для здоров'я людини природно-екологічні умови життєдіяльності, збереження, відтворення і примноження якості довкілля та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01 липня 2010 р. № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (дата звернення: 10.05.2022).
2. Про концесію: Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#n801> (дата звернення: 11.05.2022).
3. Волошин О. Р., Галайко Н. В. Індикатори економічної безпеки в умовах ринкової трансформації економіки України. URL : http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/konf_22_04_2016.pdf
4. Гбур З. В. Економічна безпека як одна зі складових забезпечення національної безпеки України на сучасному етапі. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 81–86.
5. Глобальна та національна безпека: словник-довідник / уклад.: Г.П.Ситник, О.І.Пошедін, М.М. Шевченко, С.П.Завгородня, М.Г.Орел; за заг. ред. Г.П.Ситника. – К.: НАДУ, 2016. – 164 с.
6. Погорська І.І. Глобальна безпека: потенціал для мультилатералізму XXI столітті. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3321/3000
7. Яремко І. І. Економічна безпека як складова національної безпеки держави. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/22426/1/43-Yaremko-74-75.pdf>

Марченко В.Б.,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри підприємницького та корпоративного права
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»